

Sport en spel van Pieter Starreveld*

EDDIE DE PAEPE

Vrijdagochtend 10 september 1965 gingen de Hilversumse burgemeester J. Boot en eerste cultuurambtenaar Gerlof Zijlstra op bezoek bij beeldhouwer Pieter Starreveld (1911-1989). De Amersfoorter was een 'oude bekende'. Voor de voorgevel van de AVRO-studio aan de 's-Gravelandseweg maakte hij al in 1949 'De zaaier'. En een kleine tien jaar later kreeg zijn bronzen 'Jeugd, vrede, bescherming, levenskracht' een plaatsje in de tuin van het Philipscomplex aan de Jan van der Heijdenstraat.

Op basis van een ingediende schets kreeg Starreveld in oktober '64 de opdracht voor het beeld 'Sport en Spel' (kosten: 45.540 gulden). In de herfst van het volgende jaar bewonderden Boot en Zijlstra de jongste aanwinst van de gemeente in Starrevelds atelier, op het landgoed Randenbroek. Een foto in *De Gooi- en Eemlander* toonde de kunstenaar, die op de bovenste treden van een trap aan het werk was.

Op een draaiplateau had hij twee figuren gemodelleerd, die naar een bal springen. Het ontwerp hing aan kabeltjes, waarvan de spanning te regelen was. De kunstenaar nam zelf het gieten van het drie-en-een-half meter hoge bronzen beeld voor zijn rekening.

Starreveld werkte volgens het zogeheten verloren was-procedé ('à cire perdue'). Daarbij wordt eerst een gipsafdruk gemaakt van een beeld, in klei. Op het gips komt een gelatinevorm, waarin een dunne laag hard wordende was wordt gegoten. Zo ontstaat opnieuw een afdruk van het beeld, ditmaal in was. Deze afdruk wordt, omhuld door een vuurvaste massa, in de oven gezet. In de ruimte, die ontstaat doordat de was smelt en wegloopt, wordt brons gegoten. Voordeel van deze ingewikkelde gietmethode is dat het beeld een mooie en natuurlijke huid krijgt, waarop niet kunstmatig 'patina' (bronskleur) hoeft te worden aangebracht.

'Sport en spel' bij de ingang van het voormalige Sportpark. (foto: SAGV)





Ook 'De zaaiër', aan de gevel van de voormalige AVRO-studio aan de 's-Gravelandseweg, werd in 1949 door Pieter Starreveld gemaakt. (foto: Jan de Jong)

Sportpark

'Sport en spel' was in de zomer van 1966 klaar. Op 19 september arriveerde het bij het gemeentelijk sportpark aan de Soestdijkerstraatweg in Hilversum. Het transport was wat aan de vroege kant, want de twee meter hoge bakstenen sokkel was nog niet klaar. Daarom werd het beeld zolang maar achter de totalisatorhal van de renbaan gelegd. Dat leverde opnieuw een aardige foto in de krant: de sporters horizontaal in het gras en Starreveld verticaal een toelichting gevend aan de directeur van het sportpark. Pas op 11 januari van het volgend jaar werd 'Sport en spel' op zijn plekje bij de entree van het sportpark gezet. Wij hebben in Hilversum *getoond meer dan alleen een platonische liefde voor de beeldhouwkunst te hebben*, stelde burgemeester Boot twee weken later tijdens een bijeenkomst in de kantine van het gemeentelijk tennispark.

Over het zeer dun gegoten, maar toch nog altijd 800 kilo zware beeld had Boot niets dan lof. Het is een prachtige vertolking van *hetgeen wij hebben bedoeld*. Starreveld meldde zeer erkentelijk te zijn voor de opdracht. *Te meer, omdat ik aan de hand van de beeldenroute heb gemerkt dat mijn ambities en inzicht overeenkomen met die van de Hilversumse experts.*

* Dit is een herziene en uitgebreide versie van het artikel 'Meer dan een platonische liefde; Balspelend tweetal markeert entree Sportpark', op 14 mei 1992 gepubliceerd in *Dagblad De Gooi- en Eemlander*.